

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. T. IR SWEDBANK P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. spalio 3 d. Nr. 242-421

Vilnius

Lietuvos bankas gavo R. T. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. sausio 15 d. tarp pareiškėjos ir draudiko buvo sudaryta „Ligos ir nedarbo apsauga“ draudimo sutartis (draudimo liudijimas Nr. *duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo sutartis), kurios neatskiriama dalis yra „Ligos ir nedarbo apsauga“ draudimo taisyklės Nr. 003 (toliau – Taisyklės) ir kuria buvo apdrausti pareiškėjos turiniai interesai, susiję su negalėjimu mokėti kredito įmokų tapus nedarbinga arba netekus darbo. Sudarydamos draudimo sutartį šalys susitarė, kad draudimo laikotarpio pradžia yra 2018 m. sausio 16 d., o draudimo laikotarpio pabaiga – 2019 m. sausio 19 d. Draudimo apsauga darbo netekimo atveju pradeda teikti praėjus 90 dienų nuo draudimo laikotarpio pradžios.

2018 m. gegužės 31 d. pareiškėja pateikė draudikui pranešimą apie įvykį ir prašymą išmokėti draudimo išmoką dėl 2018 m. gegužės 31 d. nutrauktos darbo sutarties (darbo netekimo).

2018 m. birželio 1 d. draudikas priėmė sprendimą pripažinti įvykį draudžiamuoju. 2018 m. liepos 16 d. pareiškėja draudiką informavo, kad įsidarbino pagal neterminuotą darbo sutartį, tačiau nustatytas 3 mėnesių bandomasis laikotarpis. Draudikas 2018 m. liepos 19 d. informavo pareiškėją apskaičiavęs draudimo išmoką už nedarbo laikotarpį, kuris truko iki 2018 m. liepos 15 d., tačiau pabrėžė, kad išmokos toliau nebus mokamos, nes pareiškėja sudarė neterminuotą darbo sutartį.

Pareiškėja nesutikdama su draudiko sprendimu nutraukti išmokų mokėjimą kreipėsi į Lietuvos banką nurodydama, kad bandomasis laikotarpis pagal draudimo Taisykles yra priskiriamas prie laikinojo darbo, o dirbantiesiems laikinąjį darbą (iki 3 mėn.) draudikas įsipareigoja išmokų mokėjimo nenutraukti. Pareiškėja taip pat nurodė, kad draudikas atsisako tęsti išmokų mokėjimą per bandomąjį laikotarpį (iki 3 mėn.), nebent jis nutrūktų, nors draudiko sutartyje nėra numatytos sąlygos, kad bandomasis laikotarpis draudžiamuoju atveju turi pasibaigti darbo sutarties nutraukimu. Atsižvelgdama į tai, pareiškėja prašė rekomenduoti draudikui nenutraukti išmokų mokėjimo per pareiškėjos darbo sutartyje numatytą bandomąjį laikotarpį (iki 3 mėn.).

Draudikas atsiliepime Lietuvos bankui nurodė, kad pareiškėja neteisingai aiškina draudimo Taisyklių sąlygas, apibrėžiančias draudimo sutartyje vartojamas *laikino darbo* ir *darbo sąvokas*. Draudikas pažymėjo, kad pareiškėja savo kreipimesi remiasi Taisyklių 15.4 papunkčiu, kuriame nurodyta, kad draudimo išmokų mokėjimas nebus nutrauktas, jei „Jūs susirasite Laikiną darbą per tą laikotarpį, kai Jums kas mėnesį bus mokamos išmokos, jei toks darbas truks ne ilgiau kaip 3 mėnesius.“ Draudikas nurodė, kad, pagal Taisyklių 10.4 papunktį, laikinu darbu laikomi santykiai, kurie reglamentuojami sudarant trumpalaikio darbo, sezoninio darbo sutartis,

išbandymas (bandomasis laikotarpis) sudarant darbo sutartį, taip pat rangos, paslaugų teikimo ar kitos sutartys, kurios Taisyklėse neapibrėžtos kaip „darbas“. Kadangi pareiškėjos nauja darbo sutartis yra neterminuota, t. y. pagal savo turinį priskirtina prie darbo, o ne prie laikino darbo sutarčių, nuo šios darbo sutarties pradžios draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką baigėsi. Atsižvelgdamas į tai, draudikas prašė pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko pareigos mokėti draudimo išmoką pareiškėjos darbo sutartyje nustatytu bandomuoju laikotarpiu.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.189 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams.

Svarbu pažymėti, kad tarp pareiškėjos ir draudiko sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013). Iš to darytina išvada, kad draudikas, turėdamas teisę parengti standartines draudimo sąlygas, gali nustatyti draudimo apsaugos apimtį, tačiau Taisyklių sąlygos turi būti aiškiai ir detalai suformuluotos, kad draudėjui, sudarančiam draudimo sutartį, nekiltų abejonų dėl sutartimi teikiamos draudimo apsaugos.

Ginčo šalys nesutaria dėl draudimo sutarties nuostatų aiškinimo, o tokiu atveju sutarties sąlygos aiškinamos pagal CK 6.193–195 straipsniuose įtvirtintas bendrąsias sutarčių aiškinimo taisykles. Pažymėtina, kad esminiai sutarčių aiškinimo principai – nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai – lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas įvertinti sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio ir tų sąlygų suvokimą sutarties sudarymo metu, tačiau, kai šalių ketinimai nesutampa, būtina atsižvelgti ir į sutarties sąlygų lingvistinę reikšmę, nes sutarties teksto lingvistinė analizė gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012). Jeigu abejojama dėl sąvokų, kurios gali turėti kelias reikšmes, šioms sąvokoms priskiriama priimtinausia, atsižvelgiant į tos sutarties prigimtį, esmę bei jos dalyką, reikšmę. Kai abejojama dėl sutarties sąlygų, jos aiškinamos tas sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir jas priėmusios šalies naudai. Visais atvejais sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai ir sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai.

Pareiškėja teigia, kad, pagal Taisyklių nuostatas, bandomasis laikotarpis yra priskiriamas prie laikinojo darbo, o pagal Taisyklių 15.4 papunktį, dirbantiesiems laikinąjį darbą (iki 3 mėn.) draudikas įsipareigoja išmokų mokėjimo nenutraukti. Draudikas nesutiko su pareiškėjos argumentais, nes pareiškėjos darbo sutartis yra neterminuota, todėl yra priskirtina prie darbo, o ne prie laikinojo darbo sutarčių. Draudikas teigia priėmęs pagrįstą sprendimą, nes, pagal

Taisyklių 15.3 papunktį, draudiko pareiga mokėti draudimo išmokas baigiasi, kai apdraustasis įsideda.

Taisyklių 15.3 papunktyje numatytos sąlygos, kada draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką baigiasi, viena iš sąlygų yra apdraustojų įsidedimas (15.3.4 papunktis). Taisyklių 15.4 papunktyje nustatyta išlyga, kad draudimo išmokų mokėjimas nebus nutrauktas, jei apdraustasis susiras laikiną darbą per tą laikotarpį, kai kas mėnesį bus mokamos išmokos, jei toks darbas truks ne ilgiau kaip 3 mėnesius. Tai reiškia, kad išmokų mokėjimas yra nutraukiamas apdraustajam įsidedant, išskyrus atvejus, kai apdraustasis susiranda laikiną darbą.

Taisyklių 10.4 papunktyje yra apibrėžta sąvoka „Laikinas darbas“: „Laikinas darbas – santykiai, kurie reglamentuojami sudarant trumpalaikio darbo, sezoninio darbo sutartis, išbandymas (bandomasis laikotarpis) sudarant darbo sutartį, o taip pat rangos, paslaugų teikimo ar kitos sutartys, kurios neapibrėžtos, kaip Darbas, šiose draudimo taisyklėse.“ Taigi nustatyta, kad laikinojo darbo sąvoka apima ir bandomąjį laikotarpį sudarant darbo sutartį (nenustatant, ar darbo sutartis turi būti terminuota).

Vertinant minėtas nuostatas CK 6.193–195 straipsniuose įtvirtintų bendrųjų sutarčių aiškinimo taisyklių kontekste darytina išvada, kad, kaip jau minėta, draudikas yra įsipareigojęs nenutraukti išmokų mokėjimo pareiškėjai susiradus laikiną darbą (prie tokių atvejų, pagal Taisyklių 10.4 papunktyje apibrėžtą laikinojo darbo sąvoką, priskirtinas ir bandomasis laikotarpis sudarius darbo sutartį). Lietuvos bankui pateikti šalių paaiškinimai patvirtina, kad pareiškėja įsideda pagal neterminuotą darbo sutartį su 3 mėnesių bandomuoju laikotarpiu. Draudikas nei pareiškėjai, nei Lietuvos bankui nepateikė argumentų, kodėl pareiškėjos darbo sutartyje nustatytas bandomasis laikotarpis nepriskirtinas prie laikinojo darbo. Taisyklių 10.4 papunktyje nėra numatyta išlygų, kad bandomasis laikotarpis yra priskirtinas prie laikinojo darbo tik esant tam tikroms sąlygoms (pavyzdžiui, esant terminuotai darbo sutarčiai arba kai darbo sutartis yra nutraukiama bandomuoju laikotarpiu), todėl nėra pagrindo teigti, kad pareiškėjos darbo sutartyje nustatytas bandomasis laikotarpis nėra laikytinas laikiniu darbu Taisyklių 10.4 papunkčio prasme.

Kadangi kilus neaiškumų dėl sutarties sąlygų aiškinimo, jos turi būti aiškinamos sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai, atsižvelgiant į tai, kad, pagal Taisyklių 15.4 papunktį, išmokų mokėjimas nėra nutraukiamas apdraustajam susiradus laikiną darbą, prie kurio besąlygiškai priskirtinas ir bandomasis laikotarpis, darytina išvada, kad draudiko priimtas sprendimas atsisakyti pareiškėjai mokėti draudimo išmoką per bandomąjį laikotarpį (t. y. dirbant laikinąjį darbą) neatitinka Taisyklių nuostatų, todėl pareiškėjos reikalavimas nenutraukti išmokų mokėjimo per pareiškėjos darbo sutartyje nustatytą 3 mėnesių bandomąjį laikotarpį yra pagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti R. T. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką už pareiškėjos darbo sutartyje nustatytą 3 mėnesių bandomąjį laikotarpį.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui

neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius